

18. ALEKSANDER DUDYCZ

15 december 1919 Horucko, bij Lviv, nu Oekraïne
4 januari 1977 Breda

Soldaat, 1ste Antitank Artillerie Regiment

September 1939 vielen de Russen in het oosten Polen binnen en toen werd Aleksander krijgsgevangen genomen en naar een concentratiekamp in Siberië verbannen.

In 1942 werd hij vrijgelaten en er volgde een duizenden kilometers lange barre tocht, deels per trein, deels te voet via o.a. Kazachstan, Oezbekistan, Turkmenistan naar Iran, waar hij terecht kwam in een vluchtelingenkamp. Daar kreeg hij een soldatenpaspoort en als soldaat werd de tocht vervolgd naar Palestina. Met zo'n 20.000 soldaten werd hij vandaar uit per boot naar Engeland vervoerd.

In 1943 werd hij in Schotland ingedeeld bij de Eerste Poolse Pantserdivisie. Hier kreeg hij een ernstig ongeluk, lag weken in coma in een ziekenhuis en herstelde uiteindelijk terwijl hij ingekwartierd was bij een familie in Edinburgh. Later werd de divisie overgeplaatst naar Zuid-Engeland waar ze voorbereid werden op de invasie in Normandië.

In Normandië op de Mont Ormel, was hij betrokken bij een van beslissende veldslagen van de Tweede Wereldoorlog. Deze veldslag staat bekend als de slag om de zak van Falaise-Chambois. De Duitsers waren in dit gebied geheel omsingeld door de geallieerden, alleen bij de Mont Ormel was een opening met een breedte van zes kilometer, waardoor ze konden ontsnappen. De Poolse soldaten onder leiding van generaal Maczek moesten deze ontsnappingsroute dichtten. Gedurende 48 uur was de divisie totaal afgesloten van de andere troepen, terwijl munitie en proviand oprakten. Het was de hel op aarde.

Toen de slag gewonnen was, stond het leger binnen enkele dagen in Parijs, daarna werden België en het zuiden van Nederland bevrijd. Na de bevrijding van Breda oktober 1944 kwam de opmars tot stilstand en werd Aleksander

Dudycz ingekwartierd bij een familie in Bavel bij Breda. Hij leerde daar zijn latere partner, Riet van Dongen, kennen.

In het voorjaar werd de bevrijdingsopmars vervolgd tot [5 mei](#) de capitulatie van de Duitsers volgde. Kort daarna werd duidelijk dat terugkeren naar waar hij vandaan kwam niet mogelijk was, omdat met het verdrag van Jalta besloten was dat de grenzen van Polen herzien zouden worden. Het toenmalige oosten van Polen werd deel van de Sovjet-Unie.

De divisie bleef tot 1947 in Noord-Duitsland voor de bezetting, daarna werden de soldaten gedemobiliseerd. Hij keerde terug naar Bavel, trouwde en bouwde er een nieuw bestaan op.

Van zijn familie in Polen heeft hij nooit meer iets gehoord. Hij stierf januari 1977 op de leeftijd van

57 jaar. Ondanks de vele jaren die hij in Nederland was, is hij in zijn hart altijd een Pool gebleven.

